תצא ג

א. בשייכות צום פסוק[1] „לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו", שטייט אין משנה (מס' בבא קמא[2]): „אחד שור ואחד כל בהמה . . א"כ למה נאמר שור או חמור אלא שדבר הכתוב בהוה", און די גמרא[3] איז מסביר אז „כלאים דחרישה יליף שור שור משבת"[4] (דכתיב[5] שורך וחמורך וכל בהמתך, רש"י).

בפרטי הדין געפינט מען א מחלוקת הראשונים:

דער רמב"ם פסק'נט[6] „אחד שור וחמור ואחד כל שני מינין שאחד טמא ואחד טהור . . לוקה מן התורה" (און פירט אויס, „אבל מדברי סופרים שני מינין שהן כלאים בהרבעה (ד.ה. יעדע צוויי מינים (טהורים אדער טמאים)) אסורים לחרוש בהם כאחד ולמשכן ולהנהיגם"):

דער ראש שרייבט אויף דעם[7] „ואין דבריו נראין", און ער פסק'נט, אז אפילו אויב שניהם טהורים אדער שניהם טמאים, איז מען אויך עובר מן התורה.

און יסוד המחלוקת איז אין דעם פירוש פון דער משנה אין כלאים[8]:

די משנה זאגט[9] „כלאי בהמה מותרים לגדל ולקיים ואינם אסורים אלא מלהרביע . . (און די משנה שלאח"ז איז ממשיך) בהמה עם בהמה וחי' עם חי' . . טמאה[10] עם טמאה וטהורה עם טהורה טמאה עם טהורה וטהורה עם טמאה אסורין לחרוש כו'".

לערנט דער רא"ש, אז „מתניתין (די צווייטע משנה) כוללת יחד טמאה עם טמאה טהורה עם טהורה טהורה עם טמאה וטמאה עם טהורה", ד. ה. אז דער איסור פון „כלאים דחרישה"[11] איז אויך דא ביי טמאה עם טמאה און טהורה עם טהורה.

דער רמב"ם אבער לערנט (אין פירוש המשניות), אז די ערשטע עטלעכע פאלן (פון דער צווייטער משנה) קומען בהמ־שך צו איסור הרבעה פון דער ער־שטער משנה, און בלויז די פאלן „טמאה עם טהורה וטהורה עם טמאה" באציען זיך צום אויספיר פון „אסורין לחרוש כו'".

און דער פשט לויטן רמב"ם איז — ובפרט לויט זיין גירסא במשנה זו[12] אז זי הייבט זיך אן „במה דברים אמורים" (אז זיי זיינען אסורים נאר „מלהרביע") „בהמה עם בהמה כו', אבל טמאה עם טהורה . . אסורין (אויך) לחרוש כו'".

---

1) פרשתנו כב, יד.
2) ספ"ה (נד, ב).
3) שם.
4) וכן הובא בראש ב"ק שם ובהלכות קטנות הלכות כלאים ס"ה. רדב"ז על הרמב"ם הל' כלאים פ"ט ה"ח בתחלתו. אבל ראה תוי"ט ב"ק שם. וראה לקמן הערה 30.
5) ואתחנן ה, יד.
6) הל' כלאים פ"ט ה"ח. וראה פיה"מ ב"ק שם. כלאים פ"ח מ"ב. סהמ"צ מל"ת ריח.
7) בהל' קטנות שם. הובא בכס"מ לרמב"ם שם. ב"י לטור"ד סרצ"ז ד"ה כל העושה.
8) ראה רדב"ז לרמב"ם שם ובפירושי ר' חיים פלטיאל עה"ת כאן (ירושלים תשמ"א).
9) פ"ח מ"א-ב.
10) במשניות דהרמב"ם (קאפח — משא"כ בפיה"מ שלפנינו) מכאן ואילך — הסדר מהופך וטהורה קודם, וצ"ע.
11) ל' הגמ' ב"ק שם.
12) ובמלאכת שלמה (כלאים שם) ובברכ"י (יו"ד סי' רצו סי"ד) הובאה ג"כ גירסא זו, ושם גם הגי' במשניות „אבל טמאה עם טהורה כר'". וכ"ה בכמה כת"י דמשניות — ראה משניות זרעים עם שינוי נוסחאות (ירושלים, תשל"ב). וש"נ.

ויש לומר, אז אויך סברא ישנה בדבר און די סיבת המחלוקת איז ניט (נאר) מצד פירוש המשנה, נאר מצד הסברא, ואדרבה — מצד זייער מחלוקת בסברא קומט ארויס די מחלוקת אין פירוש המשנה (וקביעות הגירסא במשנה).

ב. לכאורה וואלט מען געקענט לערנען, אז די מחלוקת באשטייט אין דעם פירוש פון דעם כלל „דבר הכתוב בהוה" וואס די משנה זאגט אין ב"ק (אויך) בנוגע צו כלאי בהמה:

לויטן רא"ש, ווען מ'זאגט „דבר הכתוב בהוה", מיינט עס לגמרי, נאר דערפאר וואס עס איז „הווה". ד. ה. מ'קען גארניט ממעט זיין, שולל זיין דערפון וואס תורה זאגט „בשור ובחמור", דער איסור איז חל אויף אלע בע"ח.

דאקעגן לדעת הרמב"ם, איז כאטש אז מ'זאגט „דבר הכתוב בהוה", איז ניט מסתבר צו זאגן אז ס'איז ניטא קיין שום לימוד פון דעם וואס דער פסוק איז מפרט און זאגט ניט סתם „כלאים" וכיו"ב. דעריבער זאגט דער רמב"ם, אז מ'לערנט דערפון אפי'[13] בנוגע דעם סוג כללי, אז עס מוז זיין אחד טהור ואחד טמא.

[און הגם אז בנוגע די אנדערע זאכן אין דער משנה אין ב"ק (ווי „נפילת הבור" און „תשלומי כפל" וכיו"ב) האלטן אלע אז דאס מיינט כל בהמה וחי' ועוף, און דאס וואס תורה ברענגט שור וחמור איז בלויז מצד „דבר הכתוב בהוה", איז אבער כלאים אנדערש:

ביי „נפילת הבור" וכיו"ב, איז דער (עיקר ה)ענין — תשלומים פאר נזק וכיו"ב פון דעם בעה"ב[14] איז ניטא קיין סברא צו מחלק זיין צווישן סוגי בע"ח וואס מ'האט מזיק געווען[15]:

משא"כ ביי כלאים (דחרישה), וואו דער תוכן האיסור איז דער חיבור פון די צוויי מינים יחדיו, און תורה איז מדייק צו שרייבן (ניט „בהמתך" סתם, ווי ביי כלאים דהרבעה[16], נאר) „בשור ובחמור" — לערנט מען דערפון, אז דאס איז נאר במין טהור וטמא].

אבער כד דייקת קען מען אזוי ניט לערנען, ווייל ס'איז היפך המשמעות הפשוטה פון „דבר הכתוב בהוה", צו זאגן אז עס איז דא א דיוק.

ונוסף על זה: דער רמב"ם איז מפרש די משנה אין ב"ק, בנוגע צו כלאים דחרישה[17] אז דאס מיינט כל שני מיני בהמות (אויך טהור וטהור און טמא וטמא), נאר ער לייגט צו „וזה מדרבנן אבל מן התורה אינו אסור . . אלא בהמה טהורה וטמאה בלבד דומיא דשור וחמור"; במילא איז מובן, אז אויך לדעת הרמב"ם גייט דער כלל „דבר הכתוב בהוה" אין משנה אויף אלע מינים[18]. קען

---

13) ראה לשונו בפיה"מ כלאים וב"ק שם. רדב"ז שם בתחלתו.

14) ראה בגמרא ב"ק שם „כל דאית לי' בעלים". וכיו"ב. וראה ב"י לטור חו"מ ר"ס שפט ד"ה ומ"ש רבינו.

15) ושאני זה דלמדין (ב"ק כח, ב. וש"נ) „שור ולא אדם חמור ולא כלים" כפרש"י שם (נד, א) „שאינו מין בהמה". וראה פרש"י שם נג, סע"ב ד"ה שור. וראה לקו"ש ח"ו ע' 138.

16) קדושים יט, יט.

17) וצ"ע ברדב"ז לרמב"ם שם דכ' „והך דס' הפרה נמי בכלאים דהרבעה היא ולא בכלאים דהנהגה דומיא דשור וחמור". ואולי מדייק בלשון הרמב"ם בפיה"מ (ב"ק) „אלא מאמרו לכלאים שהוא רומז למה שאמר לא תחרוש כר', ואינו מפרש בכלל כלאים דהרבעה, לפי שזהו הפי' הפשוט במשנה. אבל ראה פיה"מ כלאים שם. וצ"ע.

18) וכן מוכח גם בפיה"מ כלאים שם (בסופו). וצ"ע כיצד יפרש הלשון „דבר הכתוב בהוה" על ענין

מען ניט תולה זיין די הסברה פון שיטת הרמב"ם אין דעם פירוש פון „דבר הכתוב בהוה"[19].

ג. אין דעם טעם האיסור פון כלאים דחרישה געפינט מען דעות שונות:

יש אומרים[20], אז דער איסור איז „משורש איסור הרבעת הבהמה כל־אים"[21], ווייל „דרך כל עובד אדמתו להביא צמדו ברפת אחת וירכיב אותן"[22].

ויש אומרים[23], אז „מטעמי מצוה זו ענין צער בעלי חיים".

ועפ"ז אפשר לומר, אז אין דעם באַ־שטייט די מחלוקת פון רמב"ם מיטן ר"ש:

לדעת הר"ש איז דאס „משורש איסור הרבעת בהמה", ווייל סו"ס ברענגט די חרישה יחדיו צו הרבעה; ובמילא איז דער איסור גילטיק ביי אַלע צוויי מינים צוזאַמען, פונקט ווי ביי כלאים דהרבעה.

אָבער לדעת הרמב"ם איז דאס מצד צער בע"ח —

און דעריבער איז דער איסור (מה"ת) נאָר ביי טהורה עם טמאה, בדוגמת שור וחמור, ווייל דוקא דעמולט איז דאָ דער־ביי דער טעם „שזה מעלה גרה וזה לא יגר וחושב שהלה אוכל ויש לו צער בע"ח"[24]. אָדער, ווי דער חינוך איז מסביר, אז דער טעם פון דעם צער איז „שיש למיני הבהמה והעופות דאגה גדולה לשכון עם שאינן מינן וכל שכן לעשות עמהם מלאכה", און דער עיקר צער איז „בשני מינין שהם כגון שור וחמור שהאחד טהור והשני טמא שטבעם רחוק מאד זה מזה".

עס איז אָבער שווער צו לערנען אז דער גאַנצער איסור פון כלאים דחרישה איז נאָר משום צעב"ח, וויבאַלד אז אין תורה שטייט דער פסוק „לא תחרוש גו'" צווישן די פסוקים פון כלאים[25] (כלאי הכרם און כלאי בגדים)[26], און אויך אין משנה[27] זיינען די דינים (פון כלאים דחרישה) אין מס' כלאים און בחדא מחתא מיט „כלאים דהרבעה"[11].

ובפרט אז דער רמב"ם אליין איז מבאר אין מו"נ[28], אז דער טעם פון כלאים דחרישה איז „כי אם יקבץ בין

שהוא מדרבנן. וכ"כ במו"נ ח"ג פמ"ט. וי"ל שהוא ע"ד אסמכתא. וראה לקמן הערה 29.

19) ועוד: הרי בגמ' (ב"ק שם) ילפינן מכתובים „שור שור משבת" „בהמתך בהמתך משבת". וראה הנסמן לעיל הערה 4. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך דבר הכתוב בהוה. ב"ח חו"מ שם. לקו"ש שם ע' 131 וע' 138.

20) רמב"ן ובחיי כאן ובקדושים יט, יט. מו"נ שם. פענח רזא כאן. חינוך מצוה תקנ.

21) ל' החינוך שם.

22) ל' הרמב"ן שם ושם. ולהעיר דעפ"ז מצינו עוד מצוה דאורייתא מטעם סייג — ראה לקח טוב (להר"י ענגל) כלל ח.

23) חינוך שם. בעה"ת ובעה"ט ופענח רזא ופי' א' בחזקוני כאן. ועוד. וראה פי' ר' חיים פלטיאל שם. וראה ראב"ע כאן (ופי' הג' בחזקוני). אבל ראה מ"ש עליו הבחיי.

24) ל' הפענח רזא שם. ועד"ז הוא בבעה"ת ובעה"ט וחזקוני שם.

ואף שגם במינין טמאין יש מעלי גרה (הגמל וכו'), י"ל, דכיון שע"ד הרגיל הוא בטהורים דוקא, לכן כל האיסור נאמר מלכתחלה בטהור וטמא. וע"ד (ולא ממש) שמבאר במו"נ (ח"ג פל"ד) שהתורה על הרוב תדבר כו'. ועצ"ע.

25) ראה בחיי כאן.

26) אבל י"ל שנאמר בתורה בסמיכות אף שאינו מאותו הטעם כיון שהפעולה יש בה דמיון לכלאים. וראה ראב"ע כאן וחזקוני כאן: ונסמכה כאן לפי שדבר לעיל בענין זריעה, ובשביל הזריעה סמך כאן שעטנז.

27) וכן ביד החזקה להרמב"ם (כנ"ל).

28) שם. ובחינוך שם: שרש המצוה כתב הרמב"ם שהוא משורש איסור הרבעת הבהמה כלאים כי דרך כו' (ומביא הלשון כברמב"ן פרשתנו כאן וקדושים שם).

שניהם פעמים ירכיב אחד מהם על חבירו"[29].

ד. ויש לומר, אז זייער מחלוקת איז צי דער ענין פון כלאים דחרישה איז אַ חלק פון כלאים דהרבעה, אַדער דאָס איז אַ דין בפ"ע*[29]:

דער ראי"ש האָלט אַז כלאים דחרישה איז דער זעלבער ענין ווי כלאים דהרבעה, און דער רמב"ם האָלט אַז עס איז אַ ענין בפני עצמו[30].

29) ואף שאין הכרח שיתאים טעם המצוה במו"נ שם עם שיטתו להלכה בספר היד (ובסהמ"צ ופיה"מ), ובפרט בנדו"ד שבמו"נ שם מפורש "והרא" ע"ז היות הדין הזה כולל זולת שור וחמור אחד שור וחמור ואחד כל שני מינין אלא שדבר הכתוב בהוה" (ועד"ז הוא בהעתקת קאפח), דלא כדעתו בהלכה• (ודוחק לומר שבמו"נ כתב הטעם והדין כפי שהוא מדרבנן, ומה"ת הוא מטעם צער בע"ח כנ"ל).

— מ"מ באם דעתו להלכה ביד מיוסדת בטעם האיסור, מסתבר שמתאים למ"ש במו"נ (ששם ביאר טעמי המצות) — משא"כ לפי הביאורים דלקמן ס"ד וה' (שאין יסודם בטעמי המצוה).

*29) בהבא לקמן ראה גם לקו"ש חל"ד ע' 125-6.

30) להעיר שבתוי"ט ב"ק שם פליג על דעת הרע"ב שם, דכלאים דהנהגה ילפינן שור שור משבת, וס"ל דלמסקנת הגמ' כלאים מכלאים ילפינן ולא צריכא קרא לחודא כו' דלמסקנא כלאים חד שמא ואין צריך אלא לאגמורי בחד והוא הדין לאידך דמשום הכי מתניתין נמי לא תנן אלא כלאים חדא וכללא לתרתי כו'.

והרי דעת הרע"ב שם היא כדעת הרמב"ם דמה"ת אין הסברת הפלוגתא (צי כלאים דחרישה איז דער זעלבער ענין ווי כלאים דהרבעה): כלאים איז תוכנו — „עירוב", „תערובת"[31]:

לדעת הרמב"ם איז דער איסור כלאים דהרבעה פאַרבונדן מיט אַ תערובת וועלכע איז ניכר וגלוי — אַלס תוצאה פון פעולת ההרבעה וועלכע נוצר אַ ולד מיט אַ מראה מיוחד ותכונות גופו וכו' אַ מין חדש וועלכער קומט פון הרכבת שני מינין דוקא[32]; משא"כ ביי כלאים דחרישה איז דער ענין התערובת ניט משפיע וניכר אין דער חרישה וכו'.

און דערפאַר איז לדעת הרמב"ם — זייענדיק כל אחד אַן ענין בפ"ע — אַ חילוק צווישן כלאים דהרבעה (אַז זיי זיינען ביי אַלע שני מינין), און כלאים דחרישה (דוקא מין טהור ומין טמא).

אָבער דער ראי"ש האָלט, אַז ביי ביידן, סיי ביי כלאים דהרבעה סיי ביי כלאים דחרישה, איז דער איסור די פעולה פון מחבר זיין צוויי מינים — ובמילא איז ביי ביידן דער זעלבער דין.

ה. דער ביאור הנ"ל איז אָבער ניט אינגאַנצן גלאַטיק לדעת הרמב"ם:

•) אבל ראה חמדת ישראל על סהמ"צ להרמב"ם מל"ת ריח, דמדייק מל' הרמב"ם „אמנם מן התורה אינו חייב מלקות כו'" דמשמע דס"ל להרמב"ם דכל שני מינין אסורים מן התורה רק מלקות אינו חייב מה"ת אלא בכלאים דטומאה וטהרה. ולהעיר, דלשון הרמב"ם בהל' כלאים שם הוא „אבל **מדברי סופרים**", וידועה דעת הרמב"ם (סהמ"צ שורש ב'. פיהמ"ש כלים פ"ז מי"ב) שכל דבר הנלמד באחת מי"ג מדות נק' דברי סופרים, אף שלכמה מפרשים גם לדעתו הם מן התורה אלא שלא נמנו במנין המצות (מפרשי סהמ"צ שם (מג"א ומרגניתא טבא), מ"מ וכ"מ הל' אישות פ"א ה"ב. ועוד).

•) ולהעיר, דבפיה"מ ב"ק שם: אלא מאמרו

אינו חייב אלא בשני מינים שאחד טמא ואחד טהור (וראה רש"ש לתוי"ט שם). ובתוי"ט כלאים שם מ"ב, אף שהביא גם דעת הרמב"ם, מ"מ הביא ראי' לדעת הרא"ש. וראה קול הרמ"ז לתוי"ט ב"ק שם.

31) ת"א ותיב"ע עה"פ פרשתנו כב, ט. קדושים יט, יט. ועוד.

32) ראה בחיי פרשתנו עה"פ. רמב"ן קדושים יט, יט.

לכלאים שהוא רומז למה שאמר ית' לא תחרוש בשור ובחמור. אבל בפרש"י במשנה ב"ק שם ד"ה לכלאים כתב (בפשטות) „להרבעה", ומסיים „וכן לענין כלאים דהנהגה". ובגמרא שם מקדים „כלאים דחרישה" ל„כלאים דהרבעה". וראה לעיל הערה 17. וא"ת.

פון דעם וואָס דער רמב"ם פסק'נט אַז א) „מותר להכניס שני מינין לסהר אחד ואם ראה אותם רובעים זה את זה אינו זקוק להפרישן"[33], ב) „מי שעבר והרכיב בהמתו הרי הנולד מהם מותר בהנ־אה"[34], ג) דער איסור מה"ת איז דוקא ווען ער טוט די מעשה בידיו[35] — איז משמע, אַז באַ כלאים דהרבעה איז דער גדר האיסור ניט פֿאַרבונדן דערמיט וואָס דערפון ווערן נולד תולדות איז וועלכע ס'איז ניכר וגלוי דער ענין ההרכבה, נאָר די עצם מעשה ההרכבה (ההרבעה) איז אסור[36].

ועפ"ז איז כלאים דחרישה אין גדר פון כלאים דהרבעה, ס'איז „משם אחד", ווי ס'איז משמע אויך דערפון וואָס דער רמב"ם איז זיי כולל אין איין פרק (איז הלכות כלאים[37]) — וואָרום ביי ביידן איז דער זעלבער גדר האיסור — די פעולת החיבור.

ויש לומר טעם החילוק ביניהם:

דער תוכן פון איסור כלאים איז, וואָס מ'איז מחבר צוויי זאָכען וועלכע זיינען בניגוד זה לזה, דורך דער פעולת האדם ווערט עס אַ חפצא פון כלאים[38];

אָבער דער אופן העירוב שלהם, איז ניט גלייך אין אַלע פאַלן, ס'איז תלוי אין אופן החיבור:

ביי הרבעה, וואו דער חיבור איז בתכלית ובלשון הכתוב[39] והיו לבשר אחד, ווערט באַ יעדערע צוויי מינים אַ חפצא של כלאים — תערובות, ווייל דער חיבור פון יעדן מין האָט דער אויבערשטער איינגעשטעלט דוקא „למינהו": אָבער ביי כלאים דחרישה, וויבאַלד אַז זייער חיבור איז נאָר אין אַן ענין וואָס איז מחוץ להם, זיינען זיי ניט כלאים, סיידן די מלאכה וכו' ווערט גע־טאָן מיט צוויי סוגים[40] פון טהור וטמא, וועלכע זיינען הפכים אויך בענינים שמחוץ להם (בנוגע לאכילת האדם וכו')[41] — דעמולט ווערט עס אַ תערו־בות[42] — כלאים[43].

ו. דער ביאור הפלוגתא בפנימיות הענינים:

מ'געפינט אין חסידות[44] צוויי ביאורי האיסור פון „לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו":

א) „ענין הלאו דלא תחרוש בשור

---

33) הל' כלאים פ"ט ה"ב.

34) שם ה"ג.

35) שם ה"א. ועד"ז בסהמ"צ מל"ת ריז.

36) וכ"מ במור"נ שם בטעם איסור כלאי בהמה: „ומאסה התורה שישפיל איש מישראל מעלתו לזה המעשה כו'", ע"ש.

37) בפ"ט שם.
ולהעיר מפיה"מ להרמב"ם כלאים שם (הובא בכסמ"ם לרמב"ם שם): אבל בהמה טמאה עם טהורה יש בה תוספת על איסור ההרבעה והוא שהם אסורים לחרוש כו'.

38) להעיר מצפע"נ מהד"ת עו, סע"ד ואילך.

39) בראשית ב, כד.

40) ועפ"ז אולי יש לבאר טעם הדעות (ראה שעה"מ לרמב"ם הל' כלאים שם ה"ה קרוב לסופו. ועוד. וכ"כ בפי' ר' חיים פלטיאל שם) דלדעת הרמב"ם בהמה וחי' אפילו שניהם טהורים לוקה מן התורה, כיון דהוי שני שמות (שני סוגים), ע"ש.

41) ולהעיר מלשון החינוך שם (הובא לעיל ס"ג) שטהור וטמא „טבעם רחוק מאד זה מזה". וראה בארוכה במפרשי התורה בטעם מאכלות אסורות.

42) להעיר מדעת ולשון הרמב"ם הי"א שם ב„בהמת פסוהמ"ק . . עשאה הכתוב כשני גופין מפני שהיתה קודש ונעשית כקדש וכחול מעורבין זה בזה ונמצאת בהמה זו כבהמה טמאה עם הטהורה המעורבין כאחד כו'". וראה בארוכה בנוב"כ שם.

43) להעיר מרשב"ם קדושים יט, יט.

44) בהבא לקמן ראה אוה"ת נ"ך ע' קלב ואילך. פרשתנו ע' תתקסא. ד"ה לא תחרוש תרכ"ז. ד"ה לא תלבש שעטנז תרע"ח. לקוטי לוי"צ משפטים ע' פט. ובהנסמן בכהנ"ל.

ובחמור יחדיו היינו להרחיק קליפת החמור שלא תקבל מבחי' הקדושה"[45].

ב) דער איסור איז ווייל „שור" איז בחי' גבורות און „חמור" איז בחי' חסדים — און „אסור לערבם יחד"[46].

ואלו ואלו דברי אלקים חיים[47], ויש לומר, אז די צוויי ביאורים זיינען בהתאם צו דער פלוגתא פון רמב"ם מיטן ראי"ש:

לויט שיטת הרמב"ם, אז דער לאו פון „לא תחרוש" איז דוקא ביי מין טהור עם מין טמא, איז דער טעם האיסור אז „קליפה" זאל ניט מקבל זיין פון קדושה [וואָרום אַ מין טהור איז שרשו פון ק"נ וואס קען נתעלה ווערן לקדושה, און אַ מין טמא איז שרשו פון גקה"ט[48]; איז בשעת מען טוט אַ מלאכה מיט אַ מין טהור צוזאַמען מיט אַ מין טמא — קען דער מין טמא „מקבל זיין" פון דעם מין טהור].

לויט שיטת הרא"ש, אז דער איסור איז גילטיק ביי אַלע מינים, אפילו טהור עם טהור און טמא עם טמא, איז דער טעם האיסור ווייל עס טאָר ניט זיין דער עירוב פון מדות וואָס דער אויבערשטער האָט זיי באַשאַפן — הפכיות.

ז. ע"פ הנ"ל יומתק נאַך אַן ענין: מובן אַז אַ מצוה, קדושה, תוספת אור — קען מאַכן שלום צווישן הפכים, ע"ד מש"נ עושה שלום במרומיו מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואין מכבין זה את זה[49], אַבער — ניט ח"ו (תוספת יניקה) קבלה בקליפה, וואָס דערפאַר איז ציצית, בגדי כהונה וכו' — מתיר נאַר כלאי שעטנז — וואָס צמר ופשתים זיינען היפך זמ"ז, אַבער ביידע היתר,

און דאַמאָלס קען ווערן נאַכמער — אַ יתרון, בדוגמת בגדי כהונה „לכבוד ולתפארת" דוקא דורך צמר ופשתים יחדין[50].

(משיחת ש"פ תצא תשמ"א)

---

45) סה"מ תרכ"ז ע' שעז. וראה זח"ג פו, ב. ת"ז תי"ד (ל, א).

46) לקולוי"צ שם. וראה אוה"ת שם.

47) עירובין יג, ב.

48) ראה תניא פ"ו ופ"ז.

49) כ"ה באגה"ק סי"ב. וראה תנחומא ויגש, ו. דב"ר פ"ה, יוד. ספר הבהיר (הובא בזח"א רסג, א). ועוד. וראה אגה"ק שם. אוה"ת נ"ך שם.

50) ולהעיר דתפארת הוא דוקא בחיבור חו"ג וכו' (אגה"ק שם).